

Zadanie 3.6. Wytworzenie materiałów wyjściowych agrestu (*Ribes grossularia* L.) o walorach deserowych owoców, przydatnych do uprawy szpalerowej i odpornych na amerykańskiego mączniaka agrestu.

Uzasadnienie realizacji zadania:

W ostatnich latach w Polsce obserwuje się wzrost zainteresowania uprawą odmian agrestu w formie szpalerowej dla produkcji owoców kierowanych bezpośrednio na świeży rynek. Niestety, brak jest nowych, typowych odmian o deserowych owocach (duże i smaczne owoce, o różnej barwie skórki i o podwyższonych zawartościach związków prozdrowotnych) oraz wytwarzających bezkolcowe pędy, co jest szczególnie istotne przy ręcznym zbiorze owoców.

W krajowym rejestrze COBORU aktualnie znajduje się 6 odmian agrestu, z których 'Biały Triumf' i 'Invicta' stanowią ok. 75% krajowej produkcji tych owoców na plantacjach towarowych przeznaczonych do zbioru kombajnowego owoców. Wśród cennych zalet odmiany te mają wady, m.in. dużą podatność pędów i owoców na *Podosphaera mors-uvae* (czynnik sprawczy amerykańskiego mączniaka agrestu), bardzo kolczaste pędy oraz omszone owoce ('Invicta'). W rejestrze tym są także dwie polskie odmiany: 'Hinsel' i 'Resika'. Obie polskie odmiany są jednak mało przydatne do uprawy towarowej i amatorskiej w formie szpalerowej do produkcji owoców deserowych, przy stosowaniu ręcznego zbioru. Istnieje zatem konieczność intensyfikacji prac hodowlanych w celu uzyskania nowych klonów, mogących dać początek nowym odmianom deserowym tego gatunku spełniających w/w wymogi konsumentów i rynku świeżych owoców. Nowe odmiany deserowe agrestu poszerzą ubogi asortyment odmianowy. Wdrożenie do uprawy odmian odpornych/ mało podatnych na mączniaka przyczyni się do rozwoju produkcji tych owoców metodami integrowanymi (IP) i ekologicznymi (BIO). Pozwoli także na zwiększenie konkurencyjności i opłacalności produkcji agrestu przez plantatorów, jak również na zwiększenie spożycia tych owoców przez konsumentów.

Cel zadania w 2021 r.: 1) Uzyskanie materiałów wyjściowych do hodowli nowych odmian typu deserowego, przydatnych do uprawy w formie szpalerowej (ręczny zbiór owoców), o wysokiej odporności na amerykańskiego mączniaka agrestu i o bezkolcowych pędach; 2) Kontynuacja oceny materiałów selekcyjnych agrestu otrzymanych w latach 2015-2020 oraz realizacja nowych programów hodowlanych.

Opis zadania – zakres rzeczowy planowany na 2021 r.:

- 1) produkcja siewek i ich selekcja we wczesnym stadium rozwoju agrestu (*Ribes grossularia* L.) na podstawie cech fenotypowych;
- 2) uprawa, ocena i selekcja siewek w polowych kwaterach selekcyjnych;
- 3) rozmnażanie najcenniejszych genotypów o określonym statusie mieszańca (molekularna weryfikacja tożsamości genetycznej) dla uzyskania cennych klonów;
- 4) ocena wartości produkcyjnej klonów selekcyjnych w kolekcji klonów i rozmnożenie najcenniejszych klonów;
- 5) kontynuowanie badań nad oceną wartości produkcyjnej klonów hodowlanych w nowo założonym doświadczeniu odmianowo-porównawczym przed zgłoszeniem odmian do badań rejestrowych COBORU (ocena fenotypowa, laboratoryjna i molekularna).

Planowane na 2021 r. mierniki dla zadania 3.6.:

1. liczba wyprodukowanych siewek z nasion uzyskanych z programu krzyżowań z 2020 r.:
1 500
2. liczba wyselekcjonowanych i rozmnożonych materiałów wyjściowych o pożądanym cechach:
5 klonów
3. liczba przygotowanych publikacji lub artykułów popularno-naukowych: 1
4. liczba raportów upowszechniających uzyskane wyniki badań i osiągnięcia zamieszczonych na stronie internetowej IO – PIB: 1

Wykorzystanie wyników w praktyce:

Wartościowe genotypy (klony), o pożądanym cechach użytkowych, włączone będą do programu hodowli twórczej agrestu w Instytucie Ogrodnictwa – PIB. Uzyskane nowe, najwartościowsze klony zgłoszone będą do badań rejestrowych COBORU, jako potencjalne odmiany wytwarzające owoce deserowe, przydatne do uprawy szpalerowej oraz o bezkolcowych pędach.